

کودک شما چه کاره می‌خواهد بشود؟

کودکان را برای انتخاب شغل آماده کنید

ویدینترتیب ملاحظه می‌کنید که بچه‌ها

خیلی زود به شغل آینده و مورد علاقه خود

فکر می‌کنند و به همین جهت است که پدران و

مادران هم در همان اوایل نوجوانی باید بچه‌ها

هارا برای شغل آینده‌شان آماده کنند. البته

نظرات مخالفی هم در این بار وجود دارد

بدین معنی که گفته می‌شود :

* بچه‌ها را زودتر از موقع، از عوالم

کودکی خودشان خارج نکنید. بحث

درباره شغل را برای موقمی بگذارید که آنها

بزرگ شده و رشد کرده‌اند.

* مشاغل دائمی با پیشرفت و تحولات

جهانی در تغییر هستند و بدین ترتیب چگونه

از حالامی‌توان برای شغلی که ۱۰ یا ۲۰

سال دیگر باید کودک عهده‌دار شود فکر

کرد ؟

*چو فردا شود ، فکر فردا کنیم ، از حالا

که فکر ۱۰ سال دیگر را نمی‌کنند .

ولی این نظرات و اظهار عقیده‌ها درست

نیست زیرا از نظر علمی ثابت شده است که

بچه‌ها خیلی زود و درستین کودک‌کی به شغل

فریدون کوچولو چهارساله بود که روزی

عمویش با او گفت :

- خوب فریدون تو وقتی بزرگ شدی چه

چه کاره می‌خواهی بشوی ؟

فریدون با تعجب عموی خود را نگاه کرد

این سوال برای او تازگی داشت و جوابی برای

آن نمی‌یافت . ظاهراً عموی فریدون کمی

زودتر از معمول این سوال را از او کرده بود.

معمولاً وقتی بچه‌ها هفت‌ساله می‌شوند

تصوراتی از شغل آینده خود در مغزشان

می‌پروانند و می‌توانند در این مورد بسؤال

بزرگ‌ترها جواب بدهند. ولی تصوراتی که بچه‌ها در

باره شغل مورد علاقه خود دارند بیشتر بستگی به

ظواهر آن شغل و علاقه‌ای دارد که آنها بر

حسب اتفاق باین ظواهر پیدا کرده‌اند، مثلاً

یکی می‌خواهد دکتر بشود برای آنکه از

روپوش دکترها خوشش آمده است . دیگری

می‌خواهد نانوا شود زیرا از پاروی بلندی که

نان را با آن بداخل‌تنور می‌برند خوشش آمده

است و سومی می‌خواهد راننده لکوموتیو شود زیرا

کلاه و لباس لکوموتیورانان را دوست دارد .

مطالعات علمی

که کودکان در این سنین قدم بقدم و مرحله
بمرحله برای محیط کاری که درع ۱ سالگی
یا ۱۶ سالگی بناچار باید در آن قدم بگذارند
تطبیق پیدا کنند .

البته شکی نیست که بایبشرفتمت زمان
تحولات گوناگونی در بازارهای کار ، انواع
مشاغل و احتیاجات عمومی به هرشغل روی
سیدهد ولی بهرحال کودک باید بتدریج با این
تحولات و مشخصات هرشغل آشناشود تا
بتواند درآینده کار متناسب و مورد علاقه خود
را پیدا کند .

کودک شما در هرزمان و موقعیتی که
بخواهد شغل و کارآینده خودرا برگزیند
بلاخره باید استعداد کافی برای آن شغل

آینده خود فکر میکنند و سعی می نمایند که خودرا
باشرایط و محیط آن شغلی که درنظر دارند
تطبیق دهند . آنها در باره شغل مورد علاقه
خود از دیگران سؤال می کنند و کنجکاوی
می نمایند . بهمین علت جا دارد که در اطراف
آن بابچه ها صحبت کرد و تبادل نظر نمود .
این صحبت ها و مباحثات به فرزندان شمادر
سال های بعدی که میخواهند در دانشگاه ها
رشته مورد علاقه خودرا انتخاب و تحصیل
نمایند کمک میکند .

آمادگی برای انتخاب شغل

درحقیقت در اینجا منظور این نیست که
کودکان بین هفت تا سیزده سال را برای
شغل مشخصی آماده کنند بلکه هدف آنست

داشته و اطلاعات و تمایل و علاقه به آن شغل در وی موجود باشد و بهترین موقع برای آنکه کودک در اطراف مشاغل مختلف اطلاعات کسب کند و متوجه شود که بانها علاقمند است یانه و استعداد انجام آنها را دارد یا خیر همان دوران کودکی است .

شاید خود شما بسیار کسانی را دیده باشید که در یک رشته مخصوص کار کرده و مهارت یافته اند و بعد آن شغل را کنار گذاشته و کاری را در پیش گرفته اند که در آن اصلا تجربه ای نداشته اند . مثلا خانم هایی دیده شده اند که مدتها مشغول تمرین آرایشگری شده اند ولی شغل آرایشگری را رها کرده و در کارخانه ها مشغول کار شده اند یا دخترانی که طراحی مد خوانده اند و آنوقت فروشنده مغازه از کار در آمده اند .

این اشتباهات و خطاهای شغلی ، فقط معلول آن هستند که کودک بموقع با مشاغل مختلف آشنایی شود و از شرایط آزارز آنها بی اطلاع میماند . خیلی ها بوده اند که میل داشته اند سهماندار هواپیما بشوند ولی خیاط از کار در آمده اند ، خیلی ها میخواسته اند مکانیک اتومبیل شوند ولی بجای آن پشت میز نشین شده اند . یعنی بجای شغل مورد نظر خود ، کاری را انتخاب کرده اند که بآن علاقه نداشته اند .

اگر پدر مادر ، کودک خود را در سنین بین ۷ تا ۱۳ سالگی با مشاغل مورد نظر آشنایی کردند بدون تردید چنین سواری پیش نیامد ، مثلا پدر و مادر باید به بچه خود بگویند ، اگر توانا و بخواهی بشوی بایستی بدانی که برای شروع کار باید نیمه های شب از خواب بیدار شوی و سرکار بروی تا بتوانی صبح زود نان را تحویل مشتری بدهی و شب ها هم درست همانوقتی که مردم سینما بروند بخوابی تا بتوانی نصف شب بیدار شوی . . . . یا مثلا

اگر بخواهی لوکوموتیوران بشوی باید بدانی که راننده های لوکوموتیو هیچوقت سوت ندارند و سوت نمیکشند و تو اگر به سوت زدن علاقه داری باید رئیس ایستگاه بشوی و رؤسای ایستگاه ها هم معمولا باترن مسافرت نمیکند .

مراحل آمادگی

هیچوقت تصور نکنید که حرف های بچه ها و سئوالاتی که بسائقه کنجکاوی در باره مشاغل میکنند ، کم اهمیت است و خواب و خیالات کودکانه است بلکه باید توجه داشته باشید که در این سئوالات نکات مهم روانی نهفته است که با درست جواب دادن آنها بآنها شما در آینده سازی کودک خود قدم مهمی برداشته اید .

موقعی که بچه ها به سن دسالگی میرسند آنوقت می توان بطور تجربی مطالبی را درباره شغل آینده و مورد نظرشان بآنها آموخت . مثلا دختر دهمساله ای را که میخواهد سهماندار هواپیما شود ، باید افراد خانواده یک مرتبه اینطور مورد آزمایش قرار دهند که باو دستورات متوالی و بی درپی بدهند . یکی بگوید : خانم لطفا کمی آب برای من بیاورید . دیگری بگوید : حال من بهم خورده است یک قرص بمن بدهید . و سومی بگوید : لطفا مواظب بچه من که حالش موقع پرواز بهم خورده است باشید . و اگر دختر دهمساله از این خرده فرمایش ها بستوه آمد و به اصطلاح از کوره در رفت آنوقت با و خاطر نشان کنید که لازمه شغل سهمانداری داشتن صبر و تحمل زیاد و خوش اخلاقی است . و بدین ترتیب او با حقایق و شرایط شغلی که آرزوی آرزای می کشد آشنایی شود و اگر استعداد آن شغل را نداشته باشد تغییر عقیده میدهد .

موقعی که بچه ها سیزده ساله شدند بآنها می توان کمی جدی تر صحبت کرد و مشکلات و

همچنین مزایای شغلی را که مورد نظر آنهاست برایشان تشریح کرد تا کاملاً آشنا بشوند که در صورت احراز آن شغل چه مشکلاتی دارند و از چه مزایائی برخوردار میگردند و وقتی با فرزندان خود به مسافرت یا گردش میروید نیز می توانید در این مورد راهنمایی هایی بکنید، مثلاً از کسی که در مسافرت راهنمای شمعاست در حضور کودک خود پرسید که آیا از این سفر دائمی لذت میبرد ؟ و یا از فروشنده ای که از او چیزی میخرید سئوال کنید چند ساعت روی پای خود ایستاده و آیا خسته نمیشود ؟ و آیا این لباسهای قشنگ را که میفروشد خودش میتواند بپوشد ؟

حتی ممکن است قدم را از این هم فراتر گذارد و مثلاً از متصدی پمپ بنزین خواهش کرد که پسریچه چند روزی از اوقات فراغت خود را آنجا کار کند و یا مثلاً از صاحب مغازه ای تقاضا کرد که دختر مدرسه در ایام تعطیلات چند روزی پشت میز فروش ایستاده و کالای مغازه را به مشتری عرضه کند . و با این تمرینات عملی است که بچه ها کاملاً با حرفه ها و مشاغل مختلف ، بخصوص مشاغلی که مورد نظر آنهاست آشنایی شوند و بهتر در باره آینده خود می توانند تصمیم بگیرند .

نکته ای را که باید در اینجا مخصوصاً تذکر دهیم اینست که معمولاً اراده و علاقه بچه ها به یک شغل خاص بر همه مشکلات و دشواریهایی که آن شغل دارد فائق خواهد شد و آنها این مشکلات را بر طرف میکنند ولی در صورتیکه کودکان واقعا و از روی اطلاع و حقیقت به شغلی علاقمند شده باشند و علاقه آنها از روی بی اطلاعی نباشد . و متأسفانه خیلی کم هستند نوجوانانی که از روی حقیقت شغل مورد علاقه خویش رایافته باشند و غالباً دیده شده است که نوجوانانی بسن ۱۶ سالگی رسیده اند و خودشان نمیدانند که در آینده باید چه کاری را انتخاب کنند و چه کاره

شوند و پدر و مادر هم باین موضوع اهمیت نمیدهند . اگر هم بچه ها گاهی بگویند که مثلاً میل دارند در یک کارخانه کار کنند یا پشت میز نشین بشوند ، پدر و مادر باین تفاوتی شانهای خود را بالا انداخته و اصلاً توجهی باین اظهار علاقه بچه ها نشان نمیدهند .

تشخیص استعدادها و تمایلات

حالا اصولاً بیینیم که استعدادها و تمایلات واقعی بچه ها را به مشاغل مختلف قبل از آنکه تصمیمی برای شغل آینده خود بگیرند آیامی شود تشخیص داد ؟

جواب باین سئوال مثبت است و معمولاً بسیاری از بچه ها از همان سالهایی که بدبستان میروند بخوبی معلوم می شود که در ریاضیات ، علوم طبیعی ، زبان ، و یا رشته های هنری استعدادی دارند . ولی در آن موقع هنوز زود است که با شناختن این استعدادها بتوان شغل آینده آنها را تعیین کرد و در نظر گرفت و پدران و مادران در دوران دبستان فقط این دو کار را می توانند بکنند :

* استعدادهای کودک خود را بخاطر بسپارد .

* فکر کنند که با استعداد خاصی که فرزند آنها دارد چه مشاغلی را می تواند عهده دار شود و بعلاوه موقعیت و آینده این شغل در بازار کار جهان چه خواهد بود .

درس سیزده سالگی قدم دیگری می توان در این راه برداشت ، در این سن می توان کودک را بطریقی تست و آزمایش کرد . این تست و آزمایش ممکن است نزد روان شناسان ، ادارات مشاغل و کاربایی و یا مشاوران پرورشی انجام شود .

درسین بالاتر کم کم علاقه و تمایلات بچه ها به مشاغل مختلف بیشتر نمودار می شود ولی تشخیص صحیح این تمایلات و علاقه ها مشکل و دشوار است و تمایلات را نباید با سیر

تکاملی ورشد طبیعی کود کان اشتباه کرد ، بدین معنی که بیشتر بچه ها اگر به چیزی ویاکاری اظهار تمایل میکنند از این لحاظ است که آنرا واقعا دوست دارند بلکه بیشتر بخاطر مد است و آن کار را می کنند چون دیگران کرده اند و مد شد است و بعلاوه آنچه را که موجب تفریح و سرگرمی است نیز نباید باشغل اشتباه کرد ، مثلا اگر کودک یانوجوانی ، خوب یارو میزد و قایق رانی می کرد دلیل بر آن نیست که از دریانوردی خوشش بیاید و در آینده باید ناخدایی کشتی بشود بلکه ناخدایی کشتی غیر از علاقه باب و دریالازمه اش علاقه به جغرافی ، ستاره شناسی ، نجوم ، کشتی سازی و دریاشناسی و بسیاری رشته های دیگر است.

اما باتمام اینها به پدران و مادران توصیه می شود که تمایلات و علاقه های کود کان خود را جدی بگیرند و بآنها اسکان دهند که در باره مشاغل و کارهای مختلف اظهار عقیده کنند و تنها باآشنایی و اظهار عقیده درباره انواع مشاغل است که در آینده انتخاب شغل برای او اسکان پذیری می شود .

مشخصات هر شغل

غیر از استعداد و تمایل ، عوامل و مشخصات دیگری هم از نظر انتخاب شغل آینده کودك باید در نظر گرفته شود . مثلا کسی که میخواهد معلم ریاضی بشود ، علاوه بر استعداد ریاضی و تمایل باین علم باید از نظر تعلیم و تربیت هم استعداد داشته باشد ، و کسی که بخواهد حسابدار خوبی شود ، غیر از عشق و علاقه به ریاضیات باید دقت و حوصله هم داشته باشد . کسی که بخواهد مشاور مالیاتی شود علاوه بر علاقه بر ریاضیات و حساب باید شخصی اجتماعی باشد و با دیگران و محیط اطراف خود زیاد ارتباط بگیرد . سئوالی که در اینجاسمکن است بکنید این است که میزان این تمایلات و مشخصات در کودك چه اندازه باید باشد؟

جواب سؤال این است که در هر یک از این مشخصات و صفات باید تعادلی وجود داشته باشد و افراط در هر کدام از آنها نامناسب است ، مثلاً کسی که در دقت و مراقبت افراط کند ، وسواسی خواهد شد ، کسی که در ابراز اراده افراط کند آدم خودخواه و مستبدی بشمار میآید . . . . .

بنابراین اگر پدری ب فکر افتاد که فرزندش کارمند اداره شود ، نباید از او بخواهد که به حد افراط و وظیفه شناس باشد ، زیرا افراط در وظیفه شناسی هم نوعی اطاعت کورکورانه محسوب می شود و داشتن حسن وظیفه شناسی هم بعد متعادل خو بست .

بدین ترتیب ملاحظه می شود که کودک برای هر شغل باید مشخصات و صفات خاصی را داشته باشد و بی یک صفت مشخصه را که همه بچه ها بیخاطر پیشرفت درآینده باید داشته باشند و پدر و مادر بایستی آنرا در کودک خود بوجود آورند و نرمش و قابل انعطاف بودن است ، چنین کودکانی درآینده اگر هم شغل آنها مورد رضایتشان باشد می توانند باسانی آنها را تغییر دهند و از این نظر در چهار درس سخن خواهند شد .

مشاغل جهان آینده

حالا به بینیم درآینده چه مشاغلی بیشتر مورد توجه هستند و پدر و مادر باید کودک کان خود را برای چه مشاغلی آماده کنند ؟
* کارهای دستی آینده روشنی ندارند و از بین میروند .

* بهترین تضمین برای آینده کودک داشتن تحصیلات خوب است و تحصیل درآینده هم ارزش خود را از دست نخواهد داد
* کارهای انفرادی بتدریج محکوم به شکست میشوند و کارهای گروهی و تیمی جای کارهای انفرادی را خواهند گرفت .
* کارهایی که تاکنون مخصوص زنان

بوده است درآینده ممکن است از دست زنان خارج شود و بدست مردها بیفتد و برعکس کارهای سنگین مخصوص مردان نیز اختصاصی بودن خود را از دست میدهند .

* آموزش و تعلیمات اولیه یک شغل و حرفه هر قدر کلی تر باشد ، امکان زیادتری به شخص خواهد داد که در صورت لزوم در آینده کار خود را عوض کند .

* هر کس بخواهد در کار خود مهارت و تخصصی پیدا کند ، احتیاج به اطلاعات اضافی (غیر شغلی) هم دارد ، مثلاً یک زبان خارجی را باید خوب بداند .